

ע: השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

(6) טהרות פ"ו מ"א.
 (7) חושבנא פ"ט ט"ז.
 (8) ש"ס ע"ג ב"ב.
 (9) נפשות ט"ו ש"ג.
 (10) נפשות ט"ו ש"ג.

הגהות הב"ח

(א) נ"ה הוא פולמוסא.
 (ב) ר"ב ע"פ פ' חוקת הכנסים
 דף נ"ה ע"ב בתוס' ג"ה
 ר' אליעזר מטער: (ג) שם
 דמסרה לה אוקלידא
 לעבדת כוכבים פ"ל
 ותיבת המפתח נמשק:
 (ד) רש"י ד"ה אוקלידא
 המפתח הפ"ד וחמ"ב מ"ה
 שמירת המפתח וכו'
 דמפתח סגנו: (ה) ד"ה
 אלא הנה משום וכו' דמה
 לו הפנימית. ר"ב ע"פ רש"י
 ככ"ב דף ר' ע"ג הע"ט
 דלמי נחפס כנגד משום
 טיול למר כל נפל מדי
 לכן נחמי הנה וקשה דהר
 מירון זה יכול למר ג"כ
 כשנגמל לפימיו וכו':

לענין רש"י

אישיקומ"א פ"ד.
 אשטנדילי ר'
 (אישיקומ"א פ"ד).
 להחממה להשיקומ"א.

מוסף רש"י

ברבשות. חילוט נ"ה הוא
 לעיר על שם שמתפסן
 ויולגש את העיר קרי לה
 בולגש (שבת ט"ו) ח"ל על
 שם שמתפסן כל
 הממונים (תולדות ט"ז).
 ויחזין.
 דמתפסנין (בראשית לא)
 ויחפש. ויגש (נדה י"ג).
 בשעת שלום. כגון שהוא
 של אחת המלכות (שבת
 ט"ז).

רביסא. מיוקת עובדת כוכבים: **אופיא**. אשקומ"א של יין: **אימר**
מונב דחביסא שקלפסא. דוקא רביסא דלינה יודעת צביון ניסוך
 ולא מסרה נפשה למינע אכל גדולה ממי חזין דנקיטא אופיא לא
 תלינן לקולא: **אע"ג דליכא סו**. שאין שם אופיא עוד ואיכא למימר
 הא דואי בנו חביטא שקלפסא: **אימר**
אימרמי. דקך אופיא הוא דהואי
הסס: פולמוסא. ראש הגייס שר
נבא: ולא ידענא אי. שרא משום ספק
 עובדי כוכבים ספק לילפא ספיקא: **כיון**
 דאמר ספק ביאה טהור. ולקמיה פריך
 הא לאו ספק ביאה הוא דואי עובדי
 כוכבים היו: **ישראל נינהו**. ואלין
 בנר רובא דליכא ספיקא: **כיון**
דמפתחי טובא. הרבה יותר מכדי
 לזוך שמיתן מוכחא מילתא דלדעתא
 דממונא פתחו ונגנבותיהו טרידי
 ודמי לנולפת שנוכסה לעיר בשעת
 מלחמה דקמי מתניין (לקמן) אלו ואלו
 מותרות הלך אע"ג דספק מנע הוא
 כיון דמוכחא מילתא לקולא ספק
 ביאה דמי: **מפויסא**. מוכרת כיון
 בתמט כמו זולל וזונא (דברים לא)
 סנאך מהול בנימי (רש"י פ"ו): **אקלידא**.
 מפתח (ו) שמירת המפתחות ולא סמכא
 דעתה ליתנס ומפתח כנגד: **יין נסך**
מיצטיא. בניהולא ומסיע לרב
 דימי: **למימרא דטהרות אלימי מין**
נסך. מדנקט לה בלשון ק"ו: **שמלקס**
במסיפס. ממיליה נמוכה עם הארץ
 מזל זה ומזר שטהר טהרות מזל זה:
אינו עושה יין נסך. דנתפס עליו
 כנגד. אלמא טהרות אלימי: **מיסיבי**.
 שמי טהרות זו לפנים מזו הפנימית
 של חבר: **ומילונס**. הפתוחה לרה"ר
 של עם הארץ דלון לו לשם הארץ
 דריסת הרגל על הפנימית: **שוטח**
סס. צפנימית אכל אז היו איפסא
 דחיונה של חבר כיון דהי לעם הארץ
 דריסת הרגל בחיונה אין חבר שוטח
 שם פירומו. מ"מ קשיא לרב דקמי
 אע"פ שידו של עם הארץ מנעת
 לשם: (ו) **הסס משום דנתפס עליו כנגד**.
 דמה לו צפנימית אכל חלוקה דכחל
 אחד דמי כי עייל ידיה לא מתפס
 כנגד: **אמרי**. דגג קמלגלזא אז
 מכיון למדת בנין שאני רואה למדוד
 לך הושטתי את ידי. לשון אחר
 מתשובת הגאונים מתמוגג אני
 אשטנדילי"ר בלע"ג וגרסי' אימאדי
 קא ממלגלזא: **בלד גגו**. שאינו גבוה
 ממנו וליכא למימר מתמוגג אני
 כשמושיע ידו שם: **אנא דאמרי כרש"ב**.
 דאמר לעיל ובלגד שלא תהא ידו של
 עם הארץ מנעת שם ולרב לא שאני ליה

ההיא רביטא דהות נקיטא אופיא בידה אמר רבא חמרא שרי.
 פ"ה דוקא מיוקת שאינה יודעת צביון ניסוך ולא ערסה
 ליגע אכל נערה גדולה לא תלינן לקולא מיהו לא מליני חלוק זה
 בשוק מקום לכן נראה דלאו דוקא רביטא
 הכי הוה ומיהו לפ"ה לא נפקא מניה
 מדי עכשיו דגם הגדולים אינם
 בקיאים צביון ניסוך: **אימר** מנבנה
 דחביטא קלפתה. ולא נענה ביה אלא
 מן האחר קלפתה אכל אז שקלפסא מעל
 גבי היין ואמר מטעם לזוק מיהו יש
 כספריס יטעם שקלפסא ואפילו הכי
 שרי משום דלינה נקיטא צביון ניסוך
 ולא מסרה נפשה למינע כפ"ה אכל
 כגדולה כיון דנקיטא אופיא איכא
 לנמיט: **ההוא פולמוסא דרש"י**
דנהרדעא פתחו חביטא טובא א"ר
חייא בר אבא עובדא הוה קמיה דר'
יוחנן ושריא ואי דיענא אי משום דקסבר
בר"א ב"ו ופריך ספק ביאה ספק מנע
הוא. דולאי עובדי כוכבים יניהו
אע"ג דגבי נגני דלעיל אמרינן דהו
ספק ביאה ספק אס הם עובדי
כוכבים או אס הם ישראלים ה"מ
נגנים דיש ממש שהם ישראל אכל
פולמוסא סהם עובדי כוכבים הם דלי
הוה ישראל ואי הדבנר יוכר וגודע
ומדלא נודע ש"מ שהם עובדי כוכבים
וא"כ ספק מנע הוא וע"כ לא מטער
ר"א אלא דספק ביאה אכל ספק מנע
טמא ומשני כיון דפתחי טובא ספק
לדעתא דממונא ספק לדעתא דשמייה
פתחו ופ"ה דפתחו יותר מכדי שמייה
מוכחא מילתא דלדעתא דממונא
פתחו ונגנבותיהו טרידי כפ"ה לפי
שיטתו דלעיל ופירושו דחוק ועוד קשה
דמ"ש גבי נגני דאמר ספק ישראל
כוכבים יניהו א"כ ה"ל לתלמודא
לפרש לן פ"י ר"ת לפי שיטתו דלעיל
שפיר דר"א מטער משום ספק ספיקא
והכי פ"י הכא ספק ביאה ספק מנע
הוא פ"י נהי דהו ספק אס הפולמוסא
הם עובדי כוכבים או ישראל כמו
כנגדים מ"מ אס הם עובדי כוכבים
ודאי נעני וליכא רק חדא ספיקא דלא
דמי להיא דנגנים דלעיל דלמרינן
דהו ספק מנע אס נענו אס לאו
היינו משום דסתי גנבים לדעתא
דממונא אהו אכל פולמוסא סהם נאים
לאכול ולשתות כדאמר פרק שני דביצה
(דף כ"א). ושטתו להם עגל
והאכלנסו והשקוס וא"כ הו ספק
מנע משום דליכא אלא חדא ספיקא
ובחדא ספיקא לא אמר ר"א ומשני
כיון דפתחו טובא יותר מכדי שמייה
כיון ספק ספיקא ספק עובדי כוכבים או ישראל ואח"ל שהם עובדי
כוכבים שמה פתחו לשם ממונא ולא לדעתא דשמייה כיון דליכא טובא:

זין שגג חבר למעלה בין שהוא שוה לו: **בותני' בולגש**. ח"ל על שם
 שמתפסין וחומרין קרי להו בולגש כדמתרגמין ויחפשי' ובלג' **גמ'**
 כדקוס
 עובדי כוכבים כציהו ונמסר להם כל המפתחות אף של יין אס אין אוכלים ושותים ממה שצביט ישראל היין מותר ואס אוכלים צבית
 אסור ואמנם אס מלאן ישראל כמו שהיחם מלאים כשרים דכוותיה אשכחן גבי נגדו לענין עומאה שאס מלאן כמו שהיחם טהורים
 ואמרינן עלה וכן ציין נסך ואולי כשמתפסין אותו בכל מקום ובקרקע ובנבלים את ממונו ישראל גס היין אסור לפי שגם לתוך חביות הכניסו
 קנה ארזין לחפש בו אכן אס היה לישראל סימן וחבור במגופה מותר דאס הסיריה לחפש בה לא היו מחזירין אותה דהא לא מירתמי
 משראל כלל: **פתוחות** אסורות. משמע אפילו טובא ולא אמרי' לדעתא דממונא פתחו כדאמרי' לעיל גבי פולמוסא היינו משום
 דפולמוסא נאים לגבות מס המלך וארנוגא ולכן איכא למימר לדעתא דממונא פתחו אכל בולגש אינם נאים כי אס דוקא לאכול ולשתות:
 ורמינא

ההיא רביטא דהות נקיטא אופיא בידה אמר רבא חמרא שרי.
 פ"ה דוקא מיוקת שאינה יודעת צביון ניסוך ולא ערסה
 ליגע אכל נערה גדולה לא תלינן לקולא מיהו לא מליני חלוק זה
 בשוק מקום לכן נראה דלאו דוקא רביטא
 הכי הוה ומיהו לפ"ה לא נפקא מניה
 מדי עכשיו דגם הגדולים אינם
 בקיאים צביון ניסוך: **אימר** מנבנה
 דחביטא קלפתה. ולא נענה ביה אלא
 מן האחר קלפתה אכל אז שקלפסא מעל
 גבי היין ואמר מטעם לזוק מיהו יש
 כספריס יטעם שקלפסא ואפילו הכי
 שרי משום דלינה נקיטא צביון ניסוך
 ולא מסרה נפשה למינע כפ"ה אכל
 כגדולה כיון דנקיטא אופיא איכא
 לנמיט: **ההוא פולמוסא דרש"י**
דנהרדעא פתחו חביטא טובא א"ר
חייא בר אבא עובדא הוה קמיה דר'
יוחנן ושריא ואי דיענא אי משום דקסבר
בר"א ב"ו ופריך ספק ביאה ספק מנע
הוא. דולאי עובדי כוכבים יניהו
אע"ג דגבי נגני דלעיל אמרינן דהו
ספק ביאה ספק אס הם עובדי
כוכבים או אס הם ישראלים ה"מ
נגנים דיש ממש שהם ישראל אכל
פולמוסא סהם עובדי כוכבים הם דלי
הוה ישראל ואי הדבנר יוכר וגודע
ומדלא נודע ש"מ שהם עובדי כוכבים
וא"כ ספק מנע הוא וע"כ לא מטער
ר"א אלא דספק ביאה אכל ספק מנע
טמא ומשני כיון דפתחי טובא ספק
לדעתא דממונא ספק לדעתא דשמייה
פתחו ופ"ה דפתחו יותר מכדי שמייה
מוכחא מילתא דלדעתא דממונא
פתחו ונגנבותיהו טרידי כפ"ה לפי
שיטתו דלעיל ופירושו דחוק ועוד קשה
דמ"ש גבי נגני דאמר ספק ישראל
כוכבים יניהו א"כ ה"ל לתלמודא
לפרש לן פ"י ר"ת לפי שיטתו דלעיל
שפיר דר"א מטער משום ספק ספיקא
והכי פ"י הכא ספק ביאה ספק מנע
הוא פ"י נהי דהו ספק אס הפולמוסא
הם עובדי כוכבים או ישראל כמו
כנגדים מ"מ אס הם עובדי כוכבים
ודאי נעני וליכא רק חדא ספיקא דלא
דמי להיא דנגנים דלעיל דלמרינן
דהו ספק מנע אס נענו אס לאו
היינו משום דסתי גנבים לדעתא
דממונא אהו אכל פולמוסא סהם נאים
לאכול ולשתות כדאמר פרק שני דביצה
(דף כ"א). ושטתו להם עגל
והאכלנסו והשקוס וא"כ הו ספק
מנע משום דליכא אלא חדא ספיקא
ובחדא ספיקא לא אמר ר"א ומשני
כיון דפתחו טובא יותר מכדי שמייה
כיון ספק ספיקא ספק עובדי כוכבים או ישראל ואח"ל שהם עובדי
כוכבים שמה פתחו לשם ממונא ולא לדעתא דשמייה כיון דליכא טובא:

ההיא רביטא דהות נקיטא אופיא בידה אמר רבא חמרא שרי.
 פ"ה דוקא מיוקת שאינה יודעת צביון ניסוך ולא ערסה
 ליגע אכל נערה גדולה לא תלינן לקולא מיהו לא מליני חלוק זה
 בשוק מקום לכן נראה דלאו דוקא רביטא
 הכי הוה ומיהו לפ"ה לא נפקא מניה
 מדי עכשיו דגם הגדולים אינם
 בקיאים צביון ניסוך: **אימר** מנבנה
 דחביטא קלפתה. ולא נענה ביה אלא
 מן האחר קלפתה אכל אז שקלפסא מעל
 גבי היין ואמר מטעם לזוק מיהו יש
 כספריס יטעם שקלפסא ואפילו הכי
 שרי משום דלינה נקיטא צביון ניסוך
 ולא מסרה נפשה למינע כפ"ה אכל
 כגדולה כיון דנקיטא אופיא איכא
 לנמיט: **ההוא פולמוסא דרש"י**
דנהרדעא פתחו חביטא טובא א"ר
חייא בר אבא עובדא הוה קמיה דר'
יוחנן ושריא ואי דיענא אי משום דקסבר
בר"א ב"ו ופריך ספק ביאה ספק מנע
הוא. דולאי עובדי כוכבים יניהו
אע"ג דגבי נגני דלעיל אמרינן דהו
ספק ביאה ספק אס הם עובדי
כוכבים או אס הם ישראלים ה"מ
נגנים דיש ממש שהם ישראל אכל
פולמוסא סהם עובדי כוכבים הם דלי
הוה ישראל ואי הדבנר יוכר וגודע
ומדלא נודע ש"מ שהם עובדי כוכבים
וא"כ ספק מנע הוא וע"כ לא מטער
ר"א אלא דספק ביאה אכל ספק מנע
טמא ומשני כיון דפתחי טובא ספק
לדעתא דממונא ספק לדעתא דשמייה
פתחו ופ"ה דפתחו יותר מכדי שמייה
מוכחא מילתא דלדעתא דממונא
פתחו ונגנבותיהו טרידי כפ"ה לפי
שיטתו דלעיל ופירושו דחוק ועוד קשה
דמ"ש גבי נגני דאמר ספק ישראל
כוכבים יניהו א"כ ה"ל לתלמודא
לפרש לן פ"י ר"ת לפי שיטתו דלעיל
שפיר דר"א מטער משום ספק ספיקא
והכי פ"י הכא ספק ביאה ספק מנע
הוא פ"י נהי דהו ספק אס הפולמוסא
הם עובדי כוכבים או ישראל כמו
כנגדים מ"מ אס הם עובדי כוכבים
ודאי נעני וליכא רק חדא ספיקא דלא
דמי להיא דנגנים דלעיל דלמרינן
דהו ספק מנע אס נענו אס לאו
היינו משום דסתי גנבים לדעתא
דממונא אהו אכל פולמוסא סהם נאים
לאכול ולשתות כדאמר פרק שני דביצה
(דף כ"א). ושטתו להם עגל
והאכלנסו והשקוס וא"כ הו ספק
מנע משום דליכא אלא חדא ספיקא
ובחדא ספיקא לא אמר ר"א ומשני
כיון דפתחו טובא יותר מכדי שמייה
כיון ספק ספיקא ספק עובדי כוכבים או ישראל ואח"ל שהם עובדי
כוכבים שמה פתחו לשם ממונא ולא לדעתא דשמייה כיון דליכא טובא:

זין שגג חבר למעלה בין שהוא שוה לו: **בותני' בולגש**. ח"ל על שם
 שמתפסין וחומרין קרי להו בולגש כדמתרגמין ויחפשי' ובלג' **גמ'**
 כדקוס
 עובדי כוכבים כציהו ונמסר להם כל המפתחות אף של יין אס אין אוכלים ושותים ממה שצביט ישראל היין מותר ואס אוכלים צבית
 אסור ואמנם אס מלאן ישראל כמו שהיחם מלאים כשרים דכוותיה אשכחן גבי נגדו לענין עומאה שאס מלאן כמו שהיחם טהורים
 ואמרינן עלה וכן ציין נסך ואולי כשמתפסין אותו בכל מקום ובקרקע ובנבלים את ממונו ישראל גס היין אסור לפי שגם לתוך חביות הכניסו
 קנה ארזין לחפש בו אכן אס היה לישראל סימן וחבור במגופה מותר דאס הסיריה לחפש בה לא היו מחזירין אותה דהא לא מירתמי
 משראל כלל: **פתוחות** אסורות. משמע אפילו טובא ולא אמרי' לדעתא דממונא פתחו כדאמרי' לעיל גבי פולמוסא היינו משום
 דפולמוסא נאים לגבות מס המלך וארנוגא ולכן איכא למימר לדעתא דממונא פתחו אכל בולגש אינם נאים כי אס דוקא לאכול ולשתות:
 ורמינא